

### ಅಧ್ಯಾಯ-III

#### ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ

##### 3.1 ಪರಿಚಯ

ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಬಜೆಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿ ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಮನೆಗೆ ₹1.50 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಎಸ್‌ಸಿ/ಎಸ್‌ಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಇಡಬ್ಲ್ಯೂಎಸ್ ಮನೆಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ₹1.2 ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ₹2.00 ಲಕ್ಷಗಳ ವಂತಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಯುಎಲಬಿಗಳು) ಭರಿಸಿದರೆ ಘಟಕದ ಉಳಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಭರಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

2015-21ರಲ್ಲಿ 300 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ 3,04,611 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 21,837 (ಶೇಕಡಾ ಏಳು) ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು 2,29,774 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು (ಶೇಕಡಾ 75) ಮಾರ್ಚ್ 2021ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಕಳಪೆ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

##### 3.2 ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ

ಮಾರ್ಚ್ 2021ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ 300 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ 3.05 ಲಕ್ಷ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ₹18091.92 ಕೋಟಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಿತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ನಡುವೆ ಯೋಜನಾ ನಿಧಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ-3.1ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

#### ಕೋಷ್ಟಕ- 3.1: ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಹಂಚಿಕೆ

(₹ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆ	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು	ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು	ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು	ಯುಎಲ್‌ಬಿ ಪಾಲು	ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು	ಫಲಾನುಭವಿ ಪಾಲು	ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾವಾರು
2015-16	676.18	187.26	28	220.18	33	207.52	31	61.23	9
2016-17	911.65	264.89	29	271.23	30	155.65	17	219.89	24
2017-18	10581.79	2754.90	26	2734.47	26	454.88	4	4637.53	44
2018-19	5460.07	1252.34	23	1542.74	28	85.87	2	2579.12	47
2019-20	141.39	30.74	22	36.63	26	19.72	14	54.30	38
2020-21	320.84	70.26	22	69.30	22	37.04	12	144.33	45
<b>ಒಟ್ಟು</b>	<b>18091.92</b>	<b>4560.37</b>	<b>25</b>	<b>4874.56</b>	<b>27</b>	<b>960.67</b>	<b>5</b>	<b>7696.40</b>	<b>43</b>

ಆಧಾರ: ಆರ್‌ಜಿ‌ಹೆಚ್‌ಸಿಎಲ್ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಮೇಲಿನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವರ್ಷವಾರು ಮಾಡಿದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ 3.2 ರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.2: ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಎಹೆಚ್ ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿಯಾದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ.

(₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ವರ್ಷ	ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಅನುದಾನ			ಮಾಡಲಾದ ವೆಚ್ಚ		
	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು	ಒಟ್ಟು	ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು	ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು	ಒಟ್ಟು
2015-16	---	---	---	---	---	---
2016-17	179.36	---	179.36	87.67	---	87.67
2017-18	1140.61	66.49	1207.10	10.89	66.49	77.38
2018-19	58.08	66.83	124.91	601.52	66.83	668.35
2019-20	---	535.48	535.48	223.53	535.48	759.01
2020-21	---	448.20	448.20	297.90	448.20	746.10
ಒಟ್ಟು	1378.05	1117.00	2494.05	1221.51	1117.00	2338.51

ಆಧಾರ: ಆರ್‌ಜಿ‌ಹೆಚ್‌ಸಿಎಲ್ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಕೋಷ್ಟಕಗಳು 3.1 ಮತ್ತು 3.2 ರಿಂದ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, 31 ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಂತೆ ₹9434.93 ಕೋಟಿ ಅನುಮೋದಿತ ಹಣದಲ್ಲಿ ₹2494.05 ಕೋಟಿಗಳು (ಶೇಕಡ 26) ಮಾತ್ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ₹2338.51 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಹಂಚಿಕೆಗೆ (₹18091.92 ಕೋಟಿ) ಶೇಕಡ 12 ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಯೋಜನೆಡಿಯಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿ/ಯುಎಲ್‌ಬಿಯ ಕೊಡುಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ

### 3.2.1 ನಿಗದಿತ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸದ ಕಾರಣ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ

ಅನುಮೋದಿತ 300 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲು ₹4560.37 ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿಯ ಅನುಮೋದನೆಯ ನಂತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವನ್ನು ಶೇಕಡಾ 40, ಶೇಕಡಾ 40 ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ 20ರ ಮೂರು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪಿಎಂಎವೈ(ಯು) ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದವು. ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಂತುಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ, ಕೆಳಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತ್ತು:

- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಿ ಪಿಎಮ್‌ಎವೈ ಎಮ್‌ಐಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಿದ ಆಧಾರ್ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಿದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಎಹೆಚ್‌ಪಿಯ ಎರಡನೇ ಕಂತನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕು (ದಿನಾಂಕ 11 ಆಗಸ್ಟ್ 2016ರ 11ನೇ ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ಸಭೆ)
- ಮೇಲಿನವುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, 27ನೇ, 37ನೇ, 40ನೇ, 41ನೇ, 43ನೇ, 49ನೇ ಮತ್ತು 50ನೇ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ 169 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ, ಮೊದಲ ಕಂತಿನ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತ್ತು (ವಿವರಗಳು ಅನುಬಂಧ 3.1-ರಲ್ಲಿ).

ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಷರತ್ತುಗಳ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಪರಿಶೀಲಿಸಿತು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು:

- 21 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ 14,265 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೊದಲ ಕಂತಿಗೆ ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎನ್‌ಎ ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿಗೆ ಬಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಆದರೆ, ಮೇಲಿನ 14,265 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 9366 ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಿಎಮ್‌ಎವೈ ಎಮ್‌ಐಎಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಧಾರ್ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು (ಮಾರ್ಚ್ 2021). ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಎರಡನೇ ಕಂತಿನ ₹277.44 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.
- 169 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳ ಗ್ರಾಂಡಿಂಗ್, ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳ ನೋಂದಣಿ ಮುಂತಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪೂರೈಸಲಾಗಿಲ್ಲ (ವಿವರಗಳು ಅನುಬಂಧ-3.1ರಲ್ಲಿ). ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡದ ಕಾರಣ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಈ 169 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಮೊದಲ ಕಂತಿನ ₹726.11 ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ, ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸದಿದ್ದು ₹1003.55 ಕೋಟಿ (ಮೊದಲ ಕಂತು ₹726.11 ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಕಂತು ₹277.44 ಕೋಟಿ) ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ಪಾವತಿಸದ ಕಾರಣ ಆಧಾರ್ ಲಿಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರವೇ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021).

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೊದಲು ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಅನುಮೋದಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಧಾರ್ ಲಿಂಕಿಂಗ್ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. 169 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಷರತ್ತುಗಳ ಅನುಸರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ತರವು ಮೌನವಾಗಿದೆ.

### 3.2.2 ಯುಎಲ್‌ಬಿ ಪಾಲು ಮತ್ತು ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಫಲಾನುಭವಿ ಪಾಲನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆ

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಾಲು ಮತ್ತು ಯುಎಲ್‌ಬಿ ವಂತಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು:

**ಕೋಷ್ಟಕ-3.3: 31 ಮಾರ್ಚ್ 2021ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಫಲಾನುಭವಿ ಮತ್ತು ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳ ಪಾಲಿನ ವಿವರಗಳು**

(₹ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಅನುಮೋದಿತ ಫಲಾನುಭವಿ ಪಾಲು	ಅನುಮೋದಿತ ಯುಎಲ್‌ಬಿ ಪಾಲು	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಫಲಾನುಭವಿ ಪಾಲು (ಶೇಕಡಾ)	ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಯುಎಲ್‌ಬಿ ಪಾಲು (ಶೇಕಡಾ)
7696.40	960.67	165.65 (2)	130.64 (14)

**ಆಧಾರ :** ಆರ್‌ಜಿಹೆಚ್‌ಸಿಎಲ್ ಒದಗಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ

ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಯ ಪಾಲು ಶೇಕಡಾ 43ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ತನ್ನ 11ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (ಆಗಸ್ಟ್ 2016) ಫಲಾನುಭವಿ ಪಾಲಿನ ವಂತಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಲಿಖಿತ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು

ರೂಪಿಸುವಾಗ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಲಿಖಿತ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 300 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಅನುಮೋದಿತ ಗುರಿಯಾದ ₹7696.40 ಕೋಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕೇವಲ ₹165.65 ಕೋಟಿಯನ್ನು (ಶೇಕಡಾ 2) ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. 36 ಆಯ್ದು ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡದಿದ್ದರಿಂದ 20423ರಲ್ಲಿ 7455 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ (ಶೇಕಡಾ 37) ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ (ಮಾರ್ಚ್ 2021) ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು (ವಿವರಗಳು ಅನುಬಂಧ-3.2ರಲ್ಲಿ).

ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲು ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡಾ 5ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಯುಎಲ್‌ಬಿ ಯೋಜನೆಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಲಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲಿನ ₹960.67 ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕೇವಲ ₹130.64 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (ಶೇಕಡಾ 14) ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ತನ್ನ 24ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2020) ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆದಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ರಾಜ್ಯ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗದ ಅನುದಾನದ ಮೂಲದಿಂದ ಮಾರ್ಗಪಲ್ಲಟ ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021).

ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಂತಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸದ ಕಾರಣ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ₹18091.92 ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ₹8360.78 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು (ಶೇಕಡಾ 46) ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆಯಿದ್ದಿತು (ಮಾರ್ಚ್ 2021). ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2016ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 2019ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ 8728 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 10 ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು<sup>9</sup> ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಂತಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸದ ಕಾರಣ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು (ಏಪ್ರಿಲ್ 2021) ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆ ಗಮನಿಸಿತು. ಕಂಡಿಕೆ-3.3.3ರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ವಂತಿಗೆ ನೀಡದಿರುವುದು ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾದ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಾಲನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021). ಆದರೆ, ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರವು ಮೌನವಾಗಿತ್ತು.

<sup>9</sup> ಆಳಂದ್, ಚಿತ್ತಗುಪ್ಪ, ಗದಗ, ಗಜೇಂದ್ರಗಡ, ಮುಳಗುಂದ್, ನರೇಗಲ್, ನರಗುಂದ, ರಾಯಭಾಗ್, ರೋಣ್ ಮತ್ತು ಶಹಾಪುರ

### 3.2.3 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆ

ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿಯಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಮೋದನೆಯ ನಂತರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ಭರಿಸಲು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಪರಿಷತ್ತಿನ ನಿರ್ಣಯ/ಸಮ್ಮತಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ ಟೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು.

2016-21ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದ 2472 ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ 2,15,474 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ 1095 ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ (ಮಾರ್ಚ್ 2021) ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಅಂತಹ 10 ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಷ್ಕಾ-ತನಿಖೆಯು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಂಜೂರಾತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿನ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಳಂಬವು ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವು ಅಧಿಕವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಫಲಾನುಭವಿ ಪಾಲಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ಫಲಾನುಭವಿಗಳೇ ಭರಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ನಿರ್ದರಿಸಿತು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2019). ಹೀಗೆ, ಮೇಲಿನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ₹186.17 ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-3.3ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅನುಮೋದನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿನ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಳಂಬವು ಇಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು.

ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಂಜೂರಾತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿಳಂಬದ ಕ್ರಮವನ್ನು ವೆಚ್ಚದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಾರೋಪಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರವಾಗಿ ಟೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲು ಆರ್‌ಜಿ‌ಹೆಚ್‌ಸಿ‌ಎಲ್‌ಗೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ (ಜನವರಿ 2020) ಮತ್ತು ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021). ಆದರೆ, ವಿಳಂಬದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊರೆಯಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರವು ಮೌನವಾಗಿದೆ.

## 3.3 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ

### 3.3.1 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ

ಯೋಜನೆಯ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕವು ಪ್ರತಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 250 ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗುಂಪು ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇಕಡಾ 35ರಷ್ಟು ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಇಡಬ್ಲ್ಯುಎಸ್ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ 83,119 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ 12,031 (ಶೇಕಡಾ 14) ಮಾತ್ರ ಗುಂಪು ಮನೆಗಳಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏಕರೂಪದ ಯೋಜನೆ/ಆಯಾಮವಿಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಚದುರಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಹು-ಮಹಡಿಗಳ ವಸತಿ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪದ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಗುಂಪು ಮನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ಸಹ ಗಮನಿಸಿದೆ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2020). ಚದುರಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಎಲ್‌ಸಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ

ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಎಸ್ಡಿಬಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು, ಪ್ರತಿ ವಸತಿ ಘಟಕವು ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಚದುರಿಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಎಸ್ಎಲ್ಎಸ್ಎಮ್‌ಸಿ ಗಮನಿಸಿತು.

ಕೆಎಸ್ಡಿಬಿಯಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾದ ಪರೀಕ್ಷಾ-ತನಿಖೆ ನಡವಳಿ 38 ಎಎಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ 22,199 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 2883<sup>10</sup> ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು (ಶೇಕಡಾ 9) ಮಾತ್ರ ಗುಂಪು ವಸತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಗುಂಪು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

- ಕೆಎಸ್ಡಿಬಿಯಿಂದ ಗುಂಪು ವಸತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ 45 ಮನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ (ಜುಲೈ 2020), ಆದರೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಇನ್ನೂ ತಮ್ಮ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸದ ಕಾರಣ ಮಾರ್ಚ್ 2021 ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ.
- ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಮೊದಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪಾಲಿನ ವಂತಿಗೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಲಿಖಿತ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ತನ್ನ 11ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (ಆಗಸ್ಟ್ 2016) ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವಾಗ ತಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದ ಕಾರಣ ನಿವೇಶನ ತೆರವು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಕಾರಣ ಕಾರ್ಯಾದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾದ (ಮೇ 2017ರಿಂದ ಜುಲೈ 2017) 352<sup>11</sup> ವಸತಿ ಘಟಕಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ (ಮಾರ್ಚ್ 2021) ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು.
- ಗುಂಪು ವಸತಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ 2883 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ 2486<sup>12</sup> ಮನೆಗಳು (ಶೇಕಡಾ 86) ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಕೆಆರ್ ಪುರಂನಲ್ಲಿ 768 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಆರ್ ಪುರಂ ಯೋಜನೆಯ (768 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು) ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಸಂಜಯನಗರ ಕೊಳೆಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ನಡೆಸಿದ (ಫೆಬ್ರವರಿ 2021) ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು, ಗುಂಪು ವಸತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿತು.

ಹೀಗಾಗಿ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ₹330.93 ಕೋಟಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೂ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಕಾರಣ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ.

ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಶಿಥಿಲವಾದ ಮನೆಗಳನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ನೆಲ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021).

<sup>10</sup> ಕೆಆರ್ ಪುರಮ್-768 ಡಿಯುಗಳು, ಮಡಿವಾಳ ಧೋಭಿಫಾಟ್-150 ಡಿಯುಗಳು, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ-252 ಡಿಯುಗಳು, ಪಾರ್ವತಿಪುರಮ್-45 ಡಿಯುಗಳು, ಸರ್ವಜ್ಞನಗರ-100 ಡಿಯುಗಳು, ಸಿರಾ-1008 ಡಿಯುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ-560 ಡಿಯುಗಳು

<sup>11</sup> ಹೆಣ್ಣುರು ಬಂಡೆ-100 ಡಿಯುಗಳು ಮತ್ತು ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಮ್-252 ಡಿಯುಗಳು

<sup>12</sup> ಕೆಆರ್ ಪುರಮ್-768 ಡಿಯುಗಳು, ಮಡಿವಾಳ ಧೋಭಿಫಾಟ್-150 ಡಿಯುಗಳು, ಸಿರಾ-1008 ಡಿಯುಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ-560 ಡಿಯುಗಳು

ಯೋಜನಾ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಅನ್ವಯ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ವಸತಿ, ಬಿಎಲ್‌ಸಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಐಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ, ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಂಪು ವಸತಿ ಒದಗಿಸುವ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

### 3.3.2 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದದ ದೋಷಪೂರಿತ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ

ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಟೆಂಡರ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಏಕರೂಪದ ಯೋಜನೆ/ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣಿತ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ತಯಾರಿಸಲಾದ ಅಂದಾಜುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಟೆಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕಂಡಿಕೆ-3.3.1ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ಚದುರಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ವಿನ್ಯಾಸದ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬದಲು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಣ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದರು. ಆಯ್ದು ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಂಟಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿತು:

- ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾದ 1090 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ 498 ಮನೆಗಳನ್ನು (ಶೇಕಡಾ 46) ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚದುರಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಲಾದ ಗರಿಷ್ಠ ಕಾರ್ಪೆಟ್ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಇದು ನಿರ್ಮಾಣವು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಮನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಮೇಲಿನ ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಣ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಗೋಕಾಕ್ (600 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು) ಮತ್ತು ರಾಮದುರ್ಗದ (600 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳು) ಎರಡು ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅಥವಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಅದೇ ರೀತಿ, ಪರೀಕ್ಷಾ-ತನಿಖೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಬೇರೆ ಎಂಟು<sup>13</sup> ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದ 55 ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪೈಕಿ 17 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಾವೇ ಸ್ವಂತ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಹಣವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದರು ಅಥವಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಜಂಟಿ ತಪಾಸಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದ ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಹ ಅನುಮೋದಿಸಿದರು.
- ಟೆಂಡರ್ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳ ಅನ್ವಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ರಚನೆಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಲು ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ₹2.74 ಕೋಟಿಗಳನ್ನು (ಅನುಬಂಧ-3.4) ಪಾವತಿಸಿರುವುದನ್ನು ಆಯ್ದು 30 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ರನ್‌ನಿಂಗ್ ಅಕೌಂಟ್ ಬಿಲ್‌ಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಮನೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿ, ಕಟ್ಟಡ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿ ಖಾಲಿ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ

<sup>13</sup> ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಕಮಲಾಪುರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ನಾಗಮಂಗಲ, ಪದ್ಮನಾಭನಗರ ಬಿಬಿಎಮ್‌ಪಿ, ಶಿರಾಳಕೊಪ್ಪ ಮತ್ತು ಶಿವಮೊಗ್ಗ.

ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದ್ದರು ಎಂದು ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಂಟಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ವೇಳೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಶೇಕಡಾ 33 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು.

- ಅದೇ ರೀತಿ, ಬಿಬಿಕ್ಯೂ ಮತ್ತು ಅನುಮೋದಿತ ವಿನ್ಯಾಸ ಅನ್ವಯ, ಪ್ರತಿ ವಸತಿ ಘಟಕವೂ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲುಗಳು, ನಾಲ್ಕು ಕಿಟಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ವೆಂಟಿಲೇಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಪರೀಕ್ಷಾ-ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ 10<sup>14</sup> ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾದ 62ರಲ್ಲಿ 40 ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಬಿಬಿಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾದ 160 ಬಾಗಿಲುಗಳು, 80 ಕಿಟಕಿಗಳು ಮತ್ತು 80 ವೆಂಟಿಲೇಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ 34 ಬಾಗಿಲುಗಳು, 32 ಕಿಟಕಿಗಳು ಮತ್ತು 19 ವೆಂಟಿಲೇಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದಿರುವುದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. 40ರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಬಾಗಿಲು ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಬಿಬಿಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಸತಿ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಲಾದ ₹38,698ರಿಂದ ₹48,650ಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ₹2000ರಿಂದ ₹31520 ರವರೆಗೆ ನಗದು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ, ಗುಂಪು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚದುರಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಣ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿರುವುದು ಗುತ್ತಿಗೆಯ ದೋಷಪೂರಿತ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ಲಾಭ ಉಂಟಾಗುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸುಧಾರಿತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಯಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021). ಕೆಲವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬೆಲೆಬಾಳುವ/ಮರುಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ತಾವೇ ಮನೆಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಎಂದೂ ಸಹ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಬದಲು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಹಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಒಪ್ಪಂದದ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ, ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿರುವುದು ಸಹ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ಒಪ್ಪಂದದ ಷರತ್ತುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಡಿಲ ಮತ್ತು ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಇದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸಹ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವರವಾದ ತನಿಖೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಗಮನಿಸಲಾದ ಲೋಪಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಬೇಕು.

### 3.3.3 ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸದಿರುವುದು

ಯೋಜನೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಕಂಡಿಕೆ-2.2ರ ಅನ್ವಯ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳು ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಒಳಚರಂಡಿ, ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅದರಂತೆ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಡಿಪಿಆರ್‌ಗಳು ರಸ್ತೆಗಳು, ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮುಂತಾದ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ (ಕೆಎಸ್‌ಎಡಿಪಿ), 2016 ವಸತಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭೌತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ನಗರದ ಭಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೊಂದಿಗೆ

<sup>14</sup> ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ, ಕಡೂರು, ಕಮಲಾಪುರ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಸಾಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಶಿರಾಳಕೊಪ್ಪ ಮತ್ತು ತರೀಕೆರೆ.



ಒಮ್ಮುಖವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ತನ್ನ 41ನೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2018) ಸಾಲು ವಸತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬಹು ಮಹಡಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬಹುಮಹಡಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಗಮನಿಸಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ತೆರವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ, ಸಮುದಾಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಉದ್ಯಾನವನ, ಆಟದ ಮೈದಾನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ದಾಖಲೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿತು:

- ಕೆಎಸ್‌ಎಡಿಪಿ, 2016ರ ಅನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೊಳಚೆ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳ ಕೊರತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿನ ಅಸಮರ್ಪಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷಾ-ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಯಾವುದೇ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಗುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಳೆನೀರಿನ ಚರಂಡಿಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾ-ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಗುತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿತು.
- ಬಿಬಿಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾದ ₹126.55 ಕೋಟಿ ಮೊತ್ತದ ರಸ್ತೆಗಳು, ಒಳಚರಂಡಿ, ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು 38 ಪರೀಕ್ಷಾ-ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲಾದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಡಿಕೆ-3.2.2ರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದಂತೆ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಂತಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡದ ಕಾರಣ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ.
- ಕೆಎಸ್‌ಡಿಬಿಯಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾದ 38 ಪರೀಕ್ಷಾ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಲಾದ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಎಸ್‌ಎಮ್‌ಸಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಕೇವಲ ಏಳು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಮಹಡಿ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಚದುರಿದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ-ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿದ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಂಟಿ ಭೌತಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿ, ಮೂರು<sup>15</sup> ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ಎಹೆಚ್‌ಪಿ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚದುರಿದ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಇದು ಕೆಎಸ್‌ಎಡಿಪಿ, 2016ರಿಂದ ವಿಚಲನವಾಗಿ ಕೊಳೆಗೇರಿ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು<sup>16</sup> ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡದ ಕಾರಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಧಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021).

ಆದಾಗ್ಯೂ, ವಿವಿಧ ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಒದಗಿಬೇಕಾದ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವಾಂಶವಾಗಿದೆ.

<sup>15</sup> ಹರಿಜನಕೇರಿ ಗೋಕಾಕ್, ಗುಜ್ಜರಿ ಮೊಹಲ್ಲ ಕುಣಿಗಲ್ ಮತ್ತು ಮಧುಸುಬಾನಿ ಓಣಿ ಕೊಳೆಗೇರಿ ತೆಕ್ಕಲಕೋಟೆ

<sup>16</sup> ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಿಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರವೇಶದ ಕೊರತೆ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯ ಶೌಚಾಲಯದ ಕೊರತೆ, ಟ್ರಂಕ್ ಸಿಟಿ ನೆಟ್ವರ್ಕ್ ಒಳಚರಂಡಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಕೊರತೆ/ಆನ್ ಸೈಟ್ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ವಿಲೇವಾರಿ, ಸ್ಟ್ರೋಮ್ ವಾಟರ್ ಡ್ರೈನ್/ಸ್ಟ್ರೋಮ್ ವಾಟರ್ ಡ್ರೈನ್ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ಮತ್ತು ಕಿರಿದಾದ ರಸ್ತೆಗಳು/ಮಾರ್ಗಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಚಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

### 3.3.4 ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಮನೆಗಳು ಖಾಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಕಾರಣ ಫಲಪ್ರದವಲ್ಲದ ವೆಚ್ಚ

ಪಿಎಮ್‌ಎವೈ(ಯು) ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಮನೆಗಳು ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ಒಳಚರಂಡಿ, ರಸ್ತೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮುಂತಾದ ನಾಗರಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಜನೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಕಂಡಿಕೆ-2.2 ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಒಳಚರಂಡಿ, ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕದಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಮೂರು<sup>17</sup> ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಚ್‌ಪಿ ಘಟಕದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ (ಫೆಬ್ರವರಿ 2021) 619 ಮನೆಗಳು ಖಾಲಿ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯು ಗಮನಿಸಿತು. ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021).

ಸಂಬಂಧಿತ ಯುಎಲ್‌ಬಿಗಳು ಹಣ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡದ ಕಾರಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಿಳಿಸಿತು (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2021). ಆದಾಗ್ಯೂ, ಹಣದ ಅಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತರವು ಮೌನವಾಗಿದೆ.

---

<sup>17</sup> ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ 560 ಡಿಯುಗಳು, ವಿಜಯಪುರ (ಪಿಕೆಜಿಬಿ) ಯಲ್ಲಿ 56 ಡಿಯುಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ 829 ಡಿಯುಗಳು